

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 10. julija 1940

Cena posamezni številki din 1.50

Pretirani upi

V zadnjem času se pri nas mnogo govori o načrtnem gospodarstvu, ki da se bo tudi v kratkem uvedlo. Napovedujejo se v zvezi s tem tudi druge spremembe, ki da bodo močno dvignile našo gospodarsko delavnost. Čeprav smo na tem mestu večkrat opozorili na koristnosti načrtnega gospodarstva ter opozorili tudi na potrebo, da se uvede v naše gospodarsko delovanje več sistema, vendar ne sprejemamo napovedi o uvedbi načrtnega gospodarstva z nobenim optimizmom.

Vzrok je v tem, ker vse kaže, da namera o uvedbi načrtnega gospodarstva ni izšla iz notranjega prepričanja o koristnosti takšnega gospodarstva, temveč je le posledica zunanjih ozirov, ki pa niti niso zadostno utemeljeni. Kajti če bi te napovedi res nastale iz notranjega prepričanja, bi videli tudi resne priprave, da se ustvarijo pogoji za načrtno gospodarstvo, kakor so se ustvarili v drugih državah. Pri nas pa tega dela ne vidimo in zato nam tudi manjka vere, da bi nameravano načrtno gospodarstvo v resnici dalo pri nas one dobre rezultate, ki jih pričakujemo in ki so nam tudi potrebni.

Prvi pogoj za uspešnost načrtnega gospodarstva je, da se zboljša javna uprava, ki dobi z načrtnim gospodarstvom zelo velike nove in nikakor ne lahke naloge. V drugih državah so si v ta namen pomagali s tem, da je mlada stranka prevzela vso kontrolo nad upravo in da je svež strankarski aparat poskrbel za to, da je javna uprava dobro funkcionirala in bila kos nalogam, ki jih zahteva načrtno gospodarstvo. V drugih državah so si zopet pomagali na ta način, da so pritegnili k izvajanju načrtnega gospodarstva najbolj sposobne ljudi iz zasebnega gospodarstva, da so organizirali štab najbolj zmognih ljudi, ki je v resnici obvladal vse panoge gospodarstva.

To je tudi nujno potrebno, ker načrtno gospodarstvo pomeni najkoristnejše izkoriščanje vseh ljudskih sil in vseh gospodarskih virov države in zato se mora vse javno delo povečati in mora postati vse gospodarsko življenje bolj intenzivno. Poleg tega pa se mora tudi vse delo bolj koncentrirati, da se vse delo giblje v eni smeri in da se tudi s tem poveča njegov učinek.

Naravna pot za izvajanje načrtnega gospodarstva je zato le ena: ustvariti treba najprej osrednji organ, ki bo določil program za načrtno gospodarstvo. V naši državi ta organ ne more biti nihče drug kot izvoljeni gospodarski svet, v katerem bodo zastopane vse gospodarske panoge iz vse države in v katerem bodo zbrani naši najboljši gospodarski strokovnjaki, zlasti praktični. Ta gospodarski svet pa mora imeti tudi moč, da svoje sklepe izvede, ker drugače bodo vsi njegovi sklepi ostali le na papirju. Če pa bi bilo že nemogoče, da bi imel gospodarski svet to moč, mora pa biti tu drug organ, ki izdaja sklepe gospodarskega sveta in ki jih more v celoti uveljaviti. Tudi proti volji uprave ali onih, ki so nasprotni načrtnemu gospodarstvu, ker se to križa z njih osebnimi interesi.

Sklepi gospodarskega sveta pa se morajo izvajati hitro, odločno,

smiselno in nepotvorbno. To pa je mogoče le, če je javna uprava popolnoma na svojem mestu, če je dorasla svoji nalogi. Prvi pogoj za izvajanje načrtnega gospodarstva je zato zboljšanje javne uprave in če se to ne zgodi, tudi ni nobene upanja, da bi se načrtno gospodarstvo posrečilo. Kaj pomagajo tudi najbolj skrbno izdelani načrti, če pa se v praksi dela proti tem načrtom ali če se sploh ne upoštevajo. Vsak načrt ima praktično vrednost šele takrat, kadar

je dano jamstvo, da se bo načrt tudi izvajal.

Naša javna uprava danes takšnega jamstva ne more dati. Zato moramo tudi dan na dan ugotavljati, kako ostajajo nerešeni tudi najbolj akutni problemi, zato so brez učinka vsa prizadevanja za odpravo draginje in zato se ne reši nobeno vprašanje tako, kakor bi se moralo.

Načrtno gospodarstvo je nam v resnici potrebno, toda takšno gospodarstvo se ne more ostvariti le

z dekretiranjem, temveč je treba ustvariti najprej pogoje, da bo moglo obstajati. Če se to ne zgodi, tudi ni nobenega upanja, da bi imelo načrtno gospodarstvo uspeh. Sama lepa beseda o načrtnem gospodarstvu ne zadostuje in zato so pretirani upi vseh, ki mislijo, da bo pri nas načrtno gospodarstvo uspešno brez radikalne reforme naše javne uprave. Šele po tej reformi je načrtno gospodarstvo mogoče in kdor tega ne vidi, se vda samo pretiranim upom.

vseh gospodarskih krogih razumljivo nezadovoljstvo. Glede fiskalnih davščin so bili dosedaj vedno pred zakonom tretirani vsi državljani in vsa podjetja enako. Ta postopek, ki je edinstven, pomeni nevaren precedenčni primer, čigar posledice ni mogoče v naprej niti predvideti.

Zbornica je dolžna, da Vas, gospod minister, posebej opozori na činjenico, da je s tem privilegijem onemogočeno delo domačih podjetij iste stroke in da je s tem na popolnoma neutemeljen način odvzeta eksistenca možnost velikega številu veletrgovcev petrolejske stroke in to brez vsakega razloga. Zbornica zlasti naglašajo, da ti veletrgovci niso navadni preprodajalci, temveč tudi uvozniki petroleja in naftinih proizvodov in mnogi od njih se že desetletja bavijo z uvozom teh predmetov. Zbornica smatra, da se ne more takšnim firmam, ki so skozi celotno vrsto let s svojim poštenim delom in velikim trudom redno oskrbovale s temj važnimi predmeti naš trg, enostavno onemogočiti vsake poslovanje, in sicer samo zaradi koristi nekaterih velikih tujih podjetij. Interesi rednega oskrbovanja trga s petrolejem in drugimi proizvodi nafte, pravično in enako postopanje vseh podjetij te stroke zlasti glede državnih in drugih javnih davščin zahtevajo, da se ta krivica odpravi in da se ugodnost, dovoljena tujim podjetjem, odpravi oz. da se ista monopolna ugodnost da tudi vsakemu domačemu uvozniku in veletrgovcu, ki se bavi z uvozom petroleja in drugih naftinih proizvodov.

Podpisana zbornica je prepričana, da boste, gospod minister, uvideli upravičenost te predstave in se zavzeli za to, da se ji ustreže.

Upamo, da bo prava beseda Zbornice našla tudi pravi odmev na odločilnem mestu in da se bo nehala sramota, da zaradi profita tujih podjetij ubijamo z davčno krivičnostjo lastna domača podjetja.

Skupna transportna organizacija bolgarskih in jugoslovanskih zadrug

Zadružne organizacije Jugoslavije in Bolgarske so sklenile, kakor se poroča iz Beograda, da prevzamejo svoje transporte v lastni režiji in da ustanove v ta namen lastno transportno organizacijo. Da se ta namera izvede, se ustanovita dve delniški družbi, in sicer ena v Beogradu, druga pa v Sofiji. V Sofiji je bila takšna družba ustanovljena že v juniju. Sedaj se ustanavlja pod imenom »Balkan-koop-transport a. d.« enaka delniška družba tudi v Beogradu z delniškim kapitalom pol milijona din, razdeljenih na 1000 delnic po 500 din. Družba se bo bavila z vsemi oblikami mednarodnega prevoza, s špediterskimi in komisijskimi posli, v prvi vrsti pa za zadružne organizacije iz Bolgarske in Jugoslavije ter za njih člane. V to svrhu more družba ustanoviti tudi posebna prevozna podjetja. Ustanovitelji nove delniške družbe so: Glavni zadružni savez, Glavna zveza srbskih zemljoradniških zadrug, Glavna zemljoradniška produkcijska zadruga, Glavna zemljoradniška nabavljalna zadruga, Centrokoop, Industrija mesnih proizvodov ter Zveza nabavljanih zadrug državnih nameščencev.

Industrialci pozdravljajo sporazum z Moskvo

V ugledni reviji »Metalurgija« je objavil njen glavni urednik Zvonimir Martinković uvodnik pod naslovom »Jugoslavija, SSSR in nova Evropa«. Ker ta članek jasno dokazuje, kako naša industrija pozdravlja vpostavitve normalnih odnosov s Sovjetsko Rusijo, objavljamo članek v celoti.

Redko kdaj je sprejela jugoslovanska javnost katero yest o mednarodnem aktu naše vlade s tako velikim zadovoljstvom, kakor je sprejela v aprilu tega leta uradno sporočilo o sporazumu Beograda in Moskve, da se začno pogajanja o ureditvi trgovinskih odnosov med Jugoslavijo in Zvezo sovjetskih socialističnih republik.

Uspešna zaključitev trgovinskih pogajanj, izmenjava ratifikacijskih listin ter imenovanje poslanika Jugoslavije v Moskvi ter poslanika SSSR v Beogradu pomenijo normalizacijo naših političnih in gospodarskih odnosov s Sovjetsko unijo ravno v trenutku, ko smo na prelomu ustvarjanja nove Evrope, o kateri pa bo mogla reči svojo besedo tudi Sovjetska Rusija. Daleč smo od tega, da bi se v zvezi s tem naslajali ob imaginaciji slovanstva in upov v neke sentimentalne obzire, tem manj, ker je baš te dni oficialna agencija Tass izrečno objavila, da se Sovjetska Zveza »ne bavi z dajanjem obljub, da bo to ali ono državo branila in ji pomagala«. To je tudi popolnoma naravno, ker v politiki odločuje v prvi vrsti razum in šele potem tudi srce.

Zato gledamo na te zadeve realno ter nam je izhodna točka geopolitični položaj Jugoslavije. Jugoslavija je edina balkanska država, ki ima suhozemne meje z obema velesilama osi, z Nemčijo in Italijo, ki igrata v našem gospodarskem življenju največjo vlogo. Od drugih evropskih in svetovnih sil nam je zemljepisno najbližja Sovjetska unija. Ta dejstva morajo biti alfa in omega naše zunanje trgovinske politike. Ne moremo voditi niti svetovne niti splošno evropske trgovinske politike, temveč se mora gibati naša gospodarska politika v glavnem samo v mejah srednje in vzhodne Evrope, Balkana in Sredozemlja, in sicer ne samo v sedanjih izrednih razmerah, temveč vedno.

O Sovjetski uniji smo bili dosedaj informirani od tujih virov samo fragmentarno in večinoma tudi tendenciozno, kakor je pač bilo to potrebno našim tujim informatorjem. Včasih so nam slikali Sovjetsko Rusijo, če jim je bilo to potrebno, kot čudež napredka in moči, včasih zopet, če so videli, da ne morejo zapreči Sovjetske Rusije v svoj voz, kot anar-

hično ustvaritev, ki mora vsak hip začeti razpadati.

Čeprav brez neposrednih zvez s Sovjetsko Rusijo, vendarle nismo verjeli tem slabim vestem. Slutili smo, da se ne more izvesti popolna spreminitev države, ki meri eno šestino sveta in ki je, ravno tako kot mi na Balkanu, zelo zaostala, zlasti glede materialne kulture, brez pretresov, krčev in težko. Verovali smo brez ozira na razlike v državni obliki in družbenega reda, da se v tej nam do danes zaprti in nedostopni državi začnejo velika in gigantska gospodarska dela, ki so nam bila znana samo v bledeh obrisih.

Čeprav precej pozno, stopamo sedaj vendarle v normalne odnose s Sovjetsko Rusijo. Volumen predvidene izmenjave blaga je sicer za začetek še majhen, majhen tudi za naše razmere, za ruske razmere pa naravnost malenkosten. Toda ni vse v devet in desetstevilih števil, ki označujejo kilograme, tone, dinarje ali rublje. V normalizaciji odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo je še nekaj več: znaga neiztrebljivega zakona logičnega raz-

voja stvari ter dobro razumljenih medsebojnih interesov, ki so najbolj varna podlaga obojestranskega prijateljstva ne samo velikih med seboj, temveč tudi takrat, kadar gre za prijateljstvo med velikimi in majhnimi.

Sovjetska unija je pokazala takoj v začetku največje zanimanje za proizvode ravno one panoge jugoslovanske delavnosti, katerih važnost in pomembnost mi nenehano naglašamo, to je za proizvodnjo dela naše metalurgije. Tudi z naše strani se je pojavilo zanimanje za polfabrikate in finalne izdelke sovjetske težke industrije.

Pogoji za gospodarsko sodelovanje in vedno močnejšo jugoslovansko-sovjetsko izmenjavo blaga obstoje, in sicer v večji meri, kakor pa se to navadno misli. Zato realno presojajoč vse zadeve pozdravljamo normalizacijo naših medsebojnih odnosov z željo, da bi zveza med Jugoslavijo in Zvezo sovjetskih socialističnih republik pripomogla ne samo k boljši gospodarski, temveč tudi boljši politični bodočnosti in sreči Jugoslavije, balkanskega polotoka ter vse nove Evrope.

Enaka pravica za vse! Nobenih predprav tujim petrolejskim družbam

V »Trgovskem listu« smo že ponovno energično nastopili proti privilegiju, ki ga uživajo pri nas tuje petrolejske družbe, da plačujejo znatno nižjo monopolno takso za uvoz petroleja in naftinih derivatov, kakor pa domači trgovci in uvozniki. Čeprav je bila zahteva po odpravi tega nezaslišanega privilegija nad vse upravičena, pa vendar ni bilo mogoče doseči, da bi se ta za domače trgovce in uvoznike ne samo skrajno škodljiv, temveč tudi žaljiv privilegij odpravil. Tako močne zveze je imel petrolejski kartel.

V zadnjem času pa so se razmere vendarle nekoliko spremenile in upravičeno je upanje, da

bo sedaj vendarle zmaga la pravica in da bo konec grde neenakosti, da mora domači podjetnik plačevati višjo državno takso ko pa tuji. Zato je zelo na mestu, da se sedaj obnovi boj proti temu popolnoma neupravičenemu privilegiju tujih podjetij, in zato je tudi iskreno pozdraviti, da je začela v tem smislu tudi naša Zbornica energično akcijo. Tako je naša Zbornica znova dokazala, da zna braniti interese domačih trgovcev in domačih podjetij. Med ukrepi, ki jih je v ta namen storila naša Zbornica, je zlasti omeniti predstavko, ki jo je poslala trgovinskemu ministru dr. Andresu in ki se glasi:

Predstavka Zbornice za TOI

Gospod minister!

Podpisana zbornica smatra za svojo dolžnost, da Vas opozori, gospod minister, na veliko nezadovoljstvo in upravičeno ostro kritiko vseh trgovskih krogov zaradi velikih in z ničemer utemeljenih privilegijev, ki jih uživajo velika tuja petrolejska podjetja v nasprotju z domačimi glede monopolne takse na petrolej. Dočim je za velika tuja petrolejska podjetja določena ugodnostna taksa v višini 2 din za kg, je ista določena

za vsa druga domača in izvenkartelna podjetja iste stroke na 375 din za kg. To različno postopanje se občuti v trgovskih vrstah kot kršitev davčne enakosti, ki mora biti podlaga dobre davčne morale. Zato so ne samo trgovski krogi, temveč je tudi vsa naša javnost sprejela to vest z velikim začudenjem ter se zaradi tega slišijo stalne in upravičene kritike.

Ta velikanski privilegij tujih podjetij proti domačim je popolnoma neupravičen in povzroča v

Pogajanja zaradi ureditve trgovine z državami, zase- denimi od Nemčije

Sedanja vojna v Evropi je pa-ralizirala zunanjo trgovino v ve-likih meri, kar zlasti občutijo bal-kanske države, ki morejo izvažati in uvažati le še iz majhnega šte-tila držav. Posebne težave se po-javljajo v trgovini z državami, ki so bile zasedene od Nemčije. To velja zlasti za trgovino z Dansko, Norveško, Belgijo in Nizozemsko. Tudi trgovinski odnosi s Fran-cijo so sedaj popolnoma pretrgani. Prekinitve trgovinskih odnosov s temi državami ne občutimo samo zato, ker smo v te države izvažali precej blaga, temveč tudi zato, ker smo bili pri nabavi nekate-rega blaga od teh držav odvisni.

Da bi se znova omogočile trgo-vinske zveze s temi državami, so storile naše pristojne oblasti po-trebne korake, da se to stanje ublaži. Kakor se poroča iz Beo-grada, je Nemčija že pristala na to, da se trgovinski odnosi med temi državami in našo kraljevino znova obnovi. V ta namen se bo-do v kratkem začela pogajanja med našo in posebno nemško de-legacijo. V poučenih krogih upa-jo, da bodo ta pogajanja uspešna in da bo mogoče odpraviti vse te-žave, ki ovirajo trgovino s temi državami. Trdi se tudi, da se bo na teh pogajanjih razpravljalo tudi o obnovi trgovine z bivšo Poljsko.

Trgovinska pogajanja z Grčijo so se začela

V Beograd je prišla grška trgo-vinska delegacija zaradi sklenitve nove trgovinske pogodbe. Grčija želi, da bi se sedanjí svobodni de-vizni režim v trgovinski izmenjavi odpravil in znova uvedel klirinški plačilni sistem.

Ob obnovi trgovinskih pogajanj z Grčijo so nekateri naši gospo-darski krogi opozorili naša pri-stojna mesta na razne stvari, ki bi se morale pri sedanjih pogajanjih na vsak način upoštevati. Tako ima Grčija velike zaloge starega železa, ki ga sama ne more uporabljati v zadostni meri. Zato bi mogli do-biti mi iz Grčije znatne količine starega železa. Grčija je nam do-sej delala ovire pri nabavi sta-rega železa in povzročila, da je cena za staro železo pri nas zelo narasla. Posebno pozornost je tre-ba posvetiti tudi vprašanju uvoza kolofonije iz Grčije. V zadnjem času so namreč Grki izkoriščali monopolni položaj za kolofonijo in na razne načine onemogočali, da bi se mi v zadostni meri založili s tem predmetom. Povečali so ceno kolofonije, poleg tega pa z raznimi izgovori onemogočali za-dosten izvoz tega predmeta v Ju-goslavijo. Tako so govorili, da se kolofonija ne more plačevati z boni, ker so ti rezervirani za pla-čilo južnega sadja v Grčiji. To so glavni momenti v naših trgovin-skih pogajanjih z Grčijo. V Beo-gradu sodijo, da nam Grki ne bodo delali težav in da bo grška delegacija pokazala popolno raz-umevanje za naše potrebe.

Mednarodni trg surovin

Ze drugi teden se nadaljuje mlačnost na mednarodnih trgih surovin. Cezmorske dežele spo-znavajo, da velikih pričakovanih nakupov iz sptih držav ne bo v pravem sorazmerju. Ker so neka-tera odjemna tržišča sploh zaprta, so njujorške banke nasvetovale svojim klientom, naj ne sklepajo spekulativnih kupčij. Tečajji so zaradi zastojia v prometu še na-dalje nazadovali.

Cena London je padla tudi za kavčuk že na 13,13 proti 13,38. Te-ga ni mogla preprečiti niti kupčija za 10.000 ton za USA. Na ameri-ških žitnih trgih se tudi kaže pa-danje tečajev, ker bo letina pre-cej dobra in bo ostajalo še za iz-voz. Trdnješe so cene žita v Ar-gentini. Koruze bo v Argentini le-šos manj.

Tarifni odbor odklonil preklasifikacijo blaga

S preklasifikacijo bi se mestoma zvišala pre-voznina za 60 odstotkov

Po večdnevem zasedanju je imel tarifni odbor v petek plenar-no sejo, kateri je predsedoval po-moćnik prometnega ministra in-žinir Schneller.

Pred zasedanjem odbora je bila izvršena konzultacija z zastopniki raznih gospodarskih panog o na-meravani preklasifikaciji blaga. Vsi zastopniki gospodarstva brez izjeme so se izjavili proti prekla-sifikaciji železniške blagovne ta-rife, ker bi bila ta zelo škodljiva za gospodarstvo. Nato je o tem vprašanju razpravljaj ožji tarifni odbor ter je večina odbora odklo-nila preklasifikacijo blaga za že-lezniško blagovno tarifo. Ta večina je v svojem poročilu konstatirala, da so nastali med prvim in drugim zasedanjem odbora dogodki, ki so postavili naše gospodarstvo pred čisto nova vprašanja, ki se v se-danjem trenutku ne morejo niti približno presoditi. Zato je tarifni odbor prepričan, da tako naša se-danja notranja ko zunanja gospo-darska situacija nikakor ne dopu-šča izvajanje kakršnih koli struk-turnih sprememb v tarifni politici, to pa iz razloga, ker je vsa gospo-darska aktivnost in ves gospodar-ski promet pod vplivom vojnih do-godkov in političnih sprememb. Zaradi vojnih razmer se je popol-noma spremenila smer našega iz-voza, v veliki meri pa so se spre-

menili tudi pogoji za naše gospo-darsko delo. Mi smo danes odre-zani od najvažnejših surovinskih in izvoznih trgov in ne vemo, po kakšnih pogojih in kdaj bomo mo-gli znova obnoviti promet s temi tržišči.

Glede izvoznih tarif je bila ve-čina tarifnega odbora mnenja, da ni priporočljivo, da bi se te gene-ralno odpravile, ker je treba raz-likovati med izvoznimi predmeti, katerih cena skače in po katerih je povpraševanje v tujini ter med predmeti, katerih cena je fiksira-na in pri katerih bi vsaka obre-menitev pomenila zmanjšanje cene za proizvajalca, kar nikakor ni v obćenem interesu. Naš izvoz je da-nes podvržen regulaciji po izvoz-nem odboru pri Narodni banki ter je svobodna tekma zelo omejena.

Ožji tarifni odbor je proučil po-sledice, ki bi nastale s preklasifi-kacijo blaga v smislu predloga že-lezniške uprave. Ugotovil je, da bi bila predvsem zadeta industrija predelave, katere surovine so že danes občutno obremenjene z voz-nino. V posameznih primerih bi znašalo zvišanje voznine s pre-klasifikacijo tudi do 60%. Poleg tega pa bi tudi železniška uprava sama imela škodo, ker bi izgubila prevoz blaga iz krajev, ki se mo-rejo poslužiti cenejše vodne poti.

Ožji tarifni odbor je tudi nave-

del nekatere kritične pripombe glede povišanja osebnih in mate-rialnih izdatkov železnice ter glede argumenta železniške uprave o dvigu cen.

Končno je tarifni odbor navedel, da bi v sedanjí dobi popolnega kaosa in popolne negotovosti bilo zelo tvegano spreminjati strukturo naše tarifne politike, v katero je treba v prvi vrsti tudi prišteti klasifikacijo blaga. Po mnenju ta-rifnega odbora bi vsekakor bilo manjše zlo ko predlagana prekla-sifikacija blaga, če bi se tarife linearno zvišale še za nadaljnjih 5 odstotkov.

Tarifni odbor pa je pri tem do-stavil, da nikakor ne izključuje potrebo revizije raznih ugodnosti, zlasti onih, ki so bile priznane raznim tujim podjetjem. Vendar pa naj se tudi ta revizija izvede le z njegovim sodelovanjem in s konzultacijo interesentov.

Tarifni odbor je tudi naglasil potrebo, da bi bila zasedanja ta-rifnega odbora bolj pogostna.

Kakor se poroča iz Beograda, bo verjetno stališče tarifnega odbora tudi zmagalo in bodo železniške tarife linearno zvišane za 20 od-stotkov, poleg dosedanjih 15% še za 5%, dočim se bo preklasifika-cija blaga opustila, ker so se proti njej izjavili vsi gospodarski za-stopniki.

Prodajne cene koruze in pšenice

Z uredbo z dne 4. julija je vla-da deloma spremenila uredbo o maksimiranju cen in odkupu pše-nice ter koruze, nakar je izdal Prizad na vsa sreska načelstva okrožnico, v kateri sporoča glede cen koruze in pšenice naslednje:

1. Trgovci in zadrage, ki pro-dajajo koruzo na debelo, plačajo proizvajalcem rumeno koruzo po 170 din ter imajo pravico na mar-žo 12 din, t. j. skupno 182 din, ko-likor sme največ znašati prodaj-na cena franko nakladalna postaja v označenem produkcijskem ob-močju.

2. Trgovci in zadrage, ki kupu-jejo koruzo od proizvajalcev ter jo prodajajo na drobno potrošnikom, plačajo proizvajalcem rumeno ko-ruzo po 170 din ter imajo pravico na maržo 15 din, t. j. skupno 185 dinarjev, kolikor sme največ vel-jati prodajna cena v njihovih obratih.

3. Trgovci in zadrage, ki so ku-pili koruzo v vagonih količinah po ceni pod 1., t. j. po 182 din, imajo pravico na maržo 15 din, t. j. skupno na 197 din, kolikor sme največ znašati njih cena za prodajo na drobno.

4. V primerih, ko se koruzo uvo-zi iz produkcijskih v deficitarne okraje, imajo trgovci in zadrage pravico, da dodajo ceni še doka-zane prevozne stroške.

5. Proizvajalci v Bački, Baranji, Banatu, sremskih okrajih donav-ske banovine ter v suficitarnih krajih banovine Hrvatske, ki jih določi ban Hrvatske, morejo pro-dajati koruzo potrošnikom nepo-sredno po isti ceni ko lokalni trgovci pod 2., t. j. največ po 185 dinarjev. Isti proizvajalci morajo prodajati koruzo trgovcem in za-drugam po 170 din.

6. Proizvajalci koruze izven Bač-ke, Banata, Baranje, sremskih okrajev donavske banovine ter su-ficitarnih okrajev banovine Hrvat-ske, ki jih kot takšne določi ban Hrvatske, morejo prodajati rume-no koruzo neposredno potrošni-kom po isti ceni kakor trgovci in zadrage v njihovih krajih, katerim

je določena cena pod 3. in kateri se morejo dodati še stroški pre-voza. V primeru, da na teh trgih ni ponudbe uvožene koruze iz na-vedenega produkcijskega območja, imajo proizvajalci pravico največ na ceno 170 din, povečano za pre-vozne stroške pariteta Vršac, t. j. stroški, ki bi nastali, če bi se bla-go prevozilo iz Vršca.

Odkupne cene za belo koruzo se določajo na isti način kakor za rumeno, toda na bazi osnovne cene 170 din.

Cene pšenice

Prav tako kakor za koruzo se določajo tudi odkupne in prodajne cene za pšenico. Te cene so po uredbi naslednje:

1. Trgovci in zadrage, ki proda-jajo pšenico na debelo, plačajo proizvajalcem v Bački, Baranji in Banatu za kakovost 78 hektometr-skih kil z 2% ljuljke 230 din, imajo pravico na maržo 12 din, t. j. na prodajno ceno 242 din, ko-likor sme največ veljati prodajna

cena pšenice franko vagon nakla-dalna postaja v navedenem ob-močju. Pri prodaji na drobno sme-jo prodajno ceno povečati za 15 dinarjev na ceno 245 din. Proiz-vajalci pšenice v navedenih ob-močjih morejo prodajati svoje bla-go trgovcem in zadrugam po ceni 230 din, lokalnim potrošnikom pa po ceni 245 din.

2. V Sremu in Slavoniji se do-ločajo cene na isti način kakor pod 1., toda na bazi osnovne cene 227 din namesto po 230 din.

3. V suficitarnih krajih Srbije in Bosne se določajo odkupne in pro-dajne cene prav tako na isti način kakor pod 1., toda na bazi osnov-ne cene 224 din namesto 230 din.

4. V okrajih, ki uvažajo pšenico iz suficitarnih krajev, smejo trgo-vci in zadrage povečati ceno, ki so jo plačali za uvoženo pšenico, za maržo v višini 15 din ter do-dati tej ceni tudi prevozne stroške.

5. V okrajih, ki uvažajo pšenico iz suficitarnih krajev, imajo pro-izvajalci pravico, da svojo koruzo prodajajo trgovcem in zadrugam po paritetnih cenah uvožene pše-nice ustrežajoče kakovosti, lokal-nim potrošnikom pa po za 15 din višji ceni.

Politične vesti

Skoraj istočasno ko sovjetski poslanik Plotnikov v Beograd je prišel v Moskvo jugoslovanski po-slanik dr. Gavrilović s svojim spremstvom. Na kolodvoru ga je pozdravil šef protokola komisariata za zunanje zadeve Barkov.

V Romuniji je zopet izbruhnila vladna kriza, ki so jo povzročili s svojim odstopom ministri, ki so člani Železne garde. Verjetno je, da bo nova vlada sestavljena samo iz članov Železne garde. Novo vlado bo baje podpirala narodna kmečka stranka. Obe stranki sta se že sporazumeli glede ukrepov proti Židom. Tudi glede bodoče zunanje politike Romunije je bil med obe-ma strankama že dosežen popoln sporazum.

V Bukarešti se je sestala ro-munsko-madžarska komisija, da reši razna obmejna vprašanja.

Sovjetski poslanik v Bukarešti Lavrentjev je izročil svoje pover-ljne listine. Pri izročitvi listin ni bilo običajnih govorov.

Sovjetski veleposlanik v Ankari Terentjev je odpotoval iz Cari-

grada čez Odeso v Moskvo. Odpo-toval je, kakor je izjavil, v zaseb-nih zadevah.

Odhod sovjetskega veleposlanika Terentjeva v Moskvo tolmačijo mnogi kot znak, da bo postavila sedaj Sovjetska Rusija svoje za-hteve tudi Turčiji. Po časopisnih vesteh bo zahtevala Sovjetska Ru-sija nov režim za upravo Dardanel, vrnitev ozemlja, ki si ga je pridobi-la Turčija po svetovni vojni v Armeniji in na Kavkazu ter revizi-jo meje v Traciji, da se ustreže zahtevam Bolgarske. Listi poro-čajo nadalje, da bo postavila So-vjetska Rusija te zahteve v so-vlasju z Nemčijo in Italijo. Zato je imel tudi veleposlanik Terenti-jev pred svojim odhodom iz An-kare dolg razgovor z nemškim po-slanikom v Papenomu.

Bolgarski tisk piše, da ima se-stanek grofa Ciana s Hitlerjem zgodovinski pomen, ker se bo na sestanku govorilo tudi o ureditvi spornih vprašanj v južnovzhodni Evropi. Na drugi strani pa se po-roča, da ni pričakovati ob bivanja grofa Ciana v Berlinu nobenih sen-zacionalnih dogodkov.

Berlinskim razgovorom Hitlerja z grofom Cianom posveča ves tisk veliko pozornost. Ameriški listi po-ročajo, da je glavni namen sestan-

ka določitev podrobnosti za vojno proti Veliki Britaniji, kar je sedaj glavna naloga držav osi. Nadalje pa bosta razpravljala tudi o no-vem položaju, ki je nastal v Fran-ciji. Italijanski listi menijo, da je verjetno, da se bo Francija pri-družila državam osi. Novo nastali položaj v Romuniji po odstopu Besarabije in Bukovine bo nadalj-nji predmet pogovorov. V zvezi s tem se bo razpravljalo tudi o tem, kako bi se najbolje zavarovali nem-ški in italijanski interesi v južno-vzhodni Evropi. Tudi glede novega položaja Turčije bosta razpravljala oba državnika. Končno pa se bo-sta razgovarjala tudi še o najno-vejših prizadevanjih ameriške vla-de, da se v bodoče vsa vprašanja rešijo na mirnem način.

Berlinska vlada je povabila min-pred. Telekyja in zun. ministra Csakyja, da prisostvujeta berlin-skim razgovorom o romunsko-madžarskem problemu.

Danes v sredo se sestaneta fran-coski senat in poslanska zbornica, ki bosta razpravljala o združitvi obeh zbornic v veliko narodno skupščino. Za primer, da se ne bi zbralo toliko število poslancev in senatorjev, kolikor jih je potreb-no za spremembo ustave, se bo na-šel izhod na podlagi posebne za-konske formule, da bo mogla skup-ščina vseeno sklepati. Na seji ve-like narodne skupščine bo poročal Laval, nakar bo skupščina izrekla zaupnico maršalu Petainu, vladi pa dala pooblastilo, da izdela novo ustavo. Staro francosko geslo: svoboda, bratstvo in enakost bo v novi ustavi zamenjano z geslom: spoštovanje dela, družine in do-movine. Ustanovljeni bosta dve zbornici, od katerih bo ena zastop-la stanovske in gospodarske in-terese, druga pa jamčila za sode-lovanje stanov in družine. Pred-sednik francoske republike Le-brun bo odstopil, za predsednika pa bo izvoljen maršal Petain. Vod-stvo francoske politike pa bo pre-velj triumvirat, ki ga bodo tvorili Laval, Marquet in Weygand. Fran-cija bo postala s tem zmerno avto-ritarna država.

Francoski parlament je sprejel vladni predlog, s katerim se od-pravlja dosedanja francoska usta-va. Seje se je udeležil tudi Paul Reynaud, ki je tudi glasoval za vladni predlog.

Nemški listi pišejo o francoskih reformah ter pravijo, da te Fran-cije ne bodo rešile, ker jih izva-jajo stari ljudje demokratične dobe.

Francoska vlada je pretrgala za-radi napada na francosko brodo-ve v Oranu diplomatske odnose z Vel. Britanijo. Francoski odprav-nik poslov v Londonu je zaprosil britansko vlado za potne liste za sebe in vse osebe poslanstva.

Francoska delegacija za izva-je francosko-nemškega premirja je sporočila nemškimi oblastem, da so bili že vsi nemški vojni ujetni-ki, tako oficirji ko vojaki izročeni nemškimi oblastem. Posebna nem-ška delegacija bo sedaj odpotovala v Francijo, da prekontroliira na-vedbe francoske delegacije.

V Afriki se vodi vojna med ita-lijanskimi in britanskimi četami zlasti na meji Cirenaike ter Su-dana, kjer so Italijani zavzeli me-sto Kozalo. Zlasti živahni pa so letalski boji. Tako Angleži kakor tudi Italijani poročajo o uspehih svojih letalskih akcij.

Vojna med Anglijo in Nemčijo se omejuje sedaj še na akcijo pod-mornic ter na letalske boje. Nem-ška letala vsak dan bombardirajo angleške kraje, angleška pa nem-ške. Med tem pa Nemčija ener-gično nadaljuje priprave za napad na Anglijo. Angleži trde, da so se-stretili od začetka vojne 2500 nem-ških letal. Tako vsaj je izračunal list »Times« na podlagi poročil angleškega letalskega ministrstva.

Britanska akcija proti franco-skemu vojnemu brodogradu se na-daljuje. Pred Dakarjem je bila na-padena in težko poškodovana naj-bolj moderna in največja franco-ska bojna ladja »Richelieu«. V Aleksandriji pa je bil dosežen med poveljnikom francoskega in angle-škega brodogradu sporazum in bodo vse francoske vojne ladje razoro-žene ter ostanejo do konca vojne v Aleksandriji.

Angleški parlament je odobril nove izredne vojne kredite v višini 1 milijarde funtov. Anglijo velja vojna vsak dan 7 in pol milijona funtov.

Pri predsedniških volitvah v Me-hiki je prišlo med pristajajočimi posa-meznih predsedniških kandidato-rov do ostrih borb ter je bilo 47 ose-b ubitih. Na intervencijo predsedni-ka Cardenasa pa so se borbe v Mehiki nato ustavile.

Izvršni odbor vseindijskega kon-gresa je sprejel resolucijo, v kateri zahteva, da prizna Vel. Britanija Indijo popolno neodvisnost. V ta namen naj Anglija omogoči sesta-vo prve indijske vlade. Če bi Vel. Britanija tej zahtevi ustregla, bo Indija na vso moč podprla Veliko Britanijo v njeni sedanjí borbi.

Denarstvo

Ljubljanska kreditna banka

Na seji uprave dne 28. junija je bila določena ponovna kvota za izplačevanje starih vlog po sledenjem ključu:

1. v celoti se likvidirajo vse stare vloge na vložne knjižice in tekoče račune do din 25.000— po stanju 26. maja 1932.;

2. vsem starim vlagateljem do din 50.000— se izplača nadaljnja 10% na kvota, vlagateljem preko din 50.000— po 3% na kvota.

Z izplačevanjem starih vlog in kvot bo pričela banka 1. avgusta 1940.

Pripomniti je, da se izplačila na stare vloge od leta do leta stopnjujejo in bodo letošnja izplačila daleko presegala vsoto dosedanjih letnih dajatev. Banka je dosedaj likvidirala nad dve tretjini vseh starih vlog.

Phönixovim zavarovancem

Akcijski odbor Phönixovih zavarovancev v Zagrebu, Djordičeva ulica (prej Washingtonov trg 4) sporoča vsem zavarovancem tem potem, ker mu ni mogoče, da bi na številna vprašanja odgovarjal vsakemu posamezniku, da se bo v najkrajšem času izvedla sanacija »Jugoslovenskega Phönixa«. Akcijski odbor prosi zavarovance, da za ta čas potrpe in da počakajo na nadaljnja obvestila. Akcijski odbor si stalno prizadeva za rešitev tega vprašanja in je tudi vedno pravočasno napravil potrebne korake za rešitev vprašanja. Kakor hitro bodo objavljeni novi predpisi, bo akcijski odbor o tem obvestil svoje zavarovance. Vsem zavarovancem pa, ki se še niso prijavili akcijskemu odboru, priporoča, da to store takoj in se z dopisnico prijavijo akcijskemu odboru, da bo mogel ta upoštevati njih interese. — Akcijski odbor Phönixovih zavarovancev v Zagrebu, Djordičeva ulica 5.

Hranilne vloge v Sovjetski Rusiji se naglo dvigajo. Po uradnih podatkih se je skupna vsota teh vlog dvignila na 7647 milijonov rubljev. Vseh lastnikov hranilnih knjižic je v Sovj. Rusiji 1.300.000. Samo v moskovskih hranilnicah je hranilnih vlog za 1074 milijonov rubljev.

Zunanja trgovina

Konferenca naših in italijanskih industrialcev bo 12. t. m. na Bledu. Konferenca bo razpravljala predvsem o olajšanju trgovinskega prometa med Jugoslavijo in Italijo.

Za ruske dobave antracita poziva direkcija zunanje trgovine vse zainteresirane, naj ji sporoče sledeče podatke: letna poraba antracita za neobhodne potrebe obrata, volatilit-antracita, ki ga uporabljajo, sestava glede pepela in žvepla, vrsta, način nakupa, o dobavi za vse leto ali v partijah, način plačevanja, prevozni način, če bi dospel ta promet iz Rusije.

Hrastov železniški les se sme izvažati samo v vrstah, ki se doslej pri nas ne uporabljajo in torej nima pomena ustavitve tega izvoza, ki se je predlagala. Boljše bi bilo ugotoviti, koliko in kaj se doma potrebuje in naj se za ostalo dovoli svoboden izvoz.

Vodja nemške gospodarske delegacije dr. Clodius je prišel v Budapešto zaradi sklenitve nove trgovinske pogodbe, ker sedanja začasna poteče koncem tega meseca.

Tobak se je v Italiji s tem mesecem podražil za 4 do 5%, podražilo se tu tudi žgancice in drugi monopolni predmeti.

Več kot milijon ton premoga je dobila Italija v juniju iz Nemčije, Italija pa je poslala v Nemčijo 12.413 vagonov živil.

Koncern Pirelli v Milanu je imel lani za 23% večji izvoz kot predlanskim in za 66% večjega ko leta 1937. Za izdelovanje sintetičnega kavčuka je ta družba skupno z državno »IRI« sezdala dve novi tovarni v Ferrari in Ternih.

Uvoz celuloze v Italijo bo prenehal že letos, ker sezdajo tri nove tovarne za celulozo. Ta uvoz je že lani padel od 140 na 75 tisoč ton.

Bolgarska je kupila v Rusiji pet

tisoč ton armiranega betona, v Varno je pa že tudi dospel sovjetski parnik z naročenim bombazem.

Bombažna polja v Ukrajini cenijo na 524.000 ha. Lani so pridelali tu 200.000 ton bombaža z do nosom 4—5 stotov na ha, letos bo letina še nekoliko boljša. Nove tekstilne tovarne se zidajo v Astrahanu za kombinat, ki bo imel 112 tisoč vreten in izdeloval letno 44 milijonov(?) ton tkanine.

Posebna sovjetska rudarska komisija prične v Bukovini in Besarabiji raziskovati ležišča premoga in rud, ker je znano, da so tam večje žile svinca, zlata, srebra in drugih kovin, ki jih Romunija še ni izkoristila. Promet obeh pokrajin je že spet urejen.

Žitna letina v Sovjetski Rusiji je letos boljša od lanske, kar je posebno razvidno iz žetve v Srednji Aziji in južnoevropski Rusiji.

Novo surovino gilsonit pridobivajo v državi Utah (Sev. Amerika) že v velikih množinah, v petih rudnikih in rafinerijah. Uporablja se gilsonit za proizvodnjo barv, firneža, gumija, papirja, suhih baterij, gramofonskih plošč, linoleja in namesto asfalta.

Japonska zunanja trgovina je v juniju dosegla večji presežek kot lani, in sicer 77 milijonov jen; uvoz je bil vreden 268, izvoz pa 345 milijonov jen.

Kdaj morejo biti trgovci kaznovani, če ne vodijo knjig

O tem vprašanju je objavil beograjski »Privredni pregled« naslednji članek izpod peresa g. Bojanića:

Po predpisu čl. 53. a zakona o neposrednih davkih z dne 1. januarja t. l. morajo voditi knjige vsi davčni zavezanci, ki imajo nad 2 milijona din prometa (ne računajo trošarin) ali katerim je bila odmerjena davčna osnova v preteklem letu na najmanj 100.000 dinarjev. Te zavezance imenujemo v praksi »knjižarke«.

Postavlja se vprašanje, če morajo knjižarke pokazati svoje knjige tudi v koledarskem letu 1940., če so zavezanci po enem gornjih pogojev, oz. kdaj ima davčna oblast pravico, da izreče kazen za nepredložitev knjig?

Takoj moramo naglasiti, da razločuje zakonodavec dve vrsti teh davčnih zavezancev »knjižarke«. One, ki so dosedaj »dokazano vodili knjige« in one, ki dokazano niso vodili knjig v letu, ki je bilo pred letom 1940.

Davčni zavezanci, ki do 1. I. 1940 dokazano niso vodili knjig, niso dolžni teh pokazati niti se ne morejo kaznovati vse do prihodnjega leta 1941.

Utemeljitev za to najdemo v današnji stilizaciji čl. 107. zakona o neposrednih davkih (sprememba z dne 30. marca 1940.). Ta predpis predvideva, da oni, ki ne vodi knjig, more biti kaznovani »za doletno davčno leto«. Odmera davka za sedanje tekoče leto 1940. pa se izvrši na podlagi poslovanja v letu 1939. Davčni zavezanci, ki v letu 1939. niso vodili knjig, niso dolžni, da bi te imeli in jih pokazali za vse leto 1940., ter torej tudi ne morejo biti za nepokazanje knjig kaznovani. Dolžnost vodenja knjig je njim naložena šele v začetku l. 1940., torej za sedanje tekoče leto, ki bo predmet obdačenja šele v davčnem letu 1941. Oblast bo smela zahtevati knjige šele pri odmeri davka za l. 1941. in šele takrat bo tudi mogla odrediti kazni za doletno davčno leto.

Dosledno temu sploh ne more biti kaznovana firma, ki je ustavila pred 31. XII. 1940. svoje poslovanje, brez ozira na višino svojega prometa ali svoje davčne osnove in čeprav bi dosedaj vodila knjige ali tudi ne, če pred 1. januarjem 1940. dokazano ni vodila knjig. To pa zato, ker plača davek do 31. decembra od poslovanja v l. 1939. Če ob koncu l. 1940. likvidira, potem poslovanje v tem zadnjem letu obratovanja sploh ne bo obdačeno. Za to zadnje leto sploh ni ustrežajočega davčnega leta, za katero bi se mogle izreči kazni po čl. 107. za »doletno davčno leto«.

To ne pomeni, da bi smeli knjižarke, ki bodo obratovali v l. 1941., odkloniti predložitev knjig iz leta 1940. ali da bi smeli izigrati odločbo o predložitvi knjig na ta način, da bi staro trgovino likvidirali

od konca l. 1940., nato pa odprli novo trgovino. Sprememba čl. 58. določa, da se ne smatra kot nov davčni objekt podjetje ali obrat, ki pod novim imenom ali lastništvom nadaljuje svoje poslovanje. V praksi se bo torej dejansko mogel izogniti predložitvi knjig samo oni, ki bo iz katerega koli razloga v resnici likvidiral svoje poslovanje do 31. decembra 1940., ker za knjižarke ne velja določba o obdačevanju po likvidacijski bilanci ali obdačevanje po uspehu likvidacije, kakor velja ta za družbe, ki so zavezane na javno polaganje računov.

Oni knjižarke pa, ki so dokazano vodili knjige v l. 1939., morajo te pokazati v l. 1940. brez ozira na to, če bodo likvidirali svoj obrat do konca l. 1940. ali če so ga že likvidirali v tem letu.

Predmet odmeritve in obdačevanja po knjigah za te druge je poslovanje po 1. januarju 1939. Dosledno morejo ti biti kaznovani že v l. 1940., če na zahtevo oblasti ne bi predložili svojih knjig. Če li-

kvidirajo v l. 1940., jim bo oblast odmerila davek na podlagi knjig in poslovanja v l. 1939. ter izterjala odpadajoči znesek z ozirom na čas, v katerem je tvrdka poslovala.

Kako se bo dokazalo, kateri obrat je »dokazano vodil knjige« in kateri ne? Pravilnik pravi, da bodo morali davčni zavezanci dokazati, da dosedaj niso vodili knjig (negativno dokazovanje). To pa ne pomeni, da ne bi pristojne oblasti tudi po svoji uradni dolžnosti ugotavljale to dejstvo. V tem oziru se bodo oblasti gotovo tudi poslužile podatkov o potrjevanju knjig v prejšnjih letih po sodiščih ali davčnih oblasteh.

Smatrali smo za potrebno, da navedemo razliko, ki velja med davčnimi zavezanci — »knjižarke«, ki so »dokazano vodili knjige« pred 1. januarjem 1940. in onimi, »ki niso dokazano vodili knjig« pred tem datumom. V prihodnjih letih pa te razlike ne bo več, za davčno l. 1940. pa ta razlika velja in ni nikakor brezpomembna.

Največja stavba v Mariboru

Velik gospodarski pomen gradbe Hutterievega stanovanjskega bloka

Večkrat smo že poročali, da se je mariborski tekstilni industrijec g. Josip Hutter odločil zgraditi na svoji lepi parceli sredi mesta velik blok hiš z velikim številom modernih stanovanj, da zadosti živahnemu povpraševanju po malih in srednjevelikih stanovanjih. Sedaj je zadeva toliko dozorela, da so se že začele priprave za gradbeno dela. Delavci so začeli podirati hleve in skladišča na pristavi bivše unionske pivovarne pred poslopjem okrajnih glavarstev. V kakih dveh tednih najkasneje se začne kopati temelji za stanovanjski blok. O zadevi smo iz avtentičnega vira izvedeli sledeče podrobnosti:

G. Hutter je že pred nekaj leti kupil od pivovarne pristavo, ki predstavlja skoraj kvadrat med Ciril-Metodovo, Razlagovo, Prešernovo in Maistrovo ulico. Stavbišče ima okrog 10.500 kvadratnih metrov in je veljalo 1.700.000 dinarjev. Pivovarna ga je najprej ponudila mestni občini za milijon dinarjev, da bi tam zgradila novi magistrat; znesek se je potem še znižal, občina pa se ni mogla odločiti za nakup, češ da je stavbišče predrago, kar pa nikakor ni bilo, nasprotno kupna vsota je bila celo izredno nizka. Za stavbišče so se začeli zanimati drugi, zaradi česar je cena naglo rasla. Končno je parcelo kupil g. Hutter, da bi tam postavil velik stanovanjski blok za svoje nameščenice in za druge interese.

Predloženih je bilo precej načrtov priznanih arhitektov, tudi iz inozemstva. Prodrli je osnutek, ki sta ga izdelala mariborska arhitekta inž. Saša Dev in inž. Jaroslav Černigoj, ki sta si s svojimi deli že priborila renomo. Blok ima po načrtih deset objektov v strnjeni zidavi, ob dveh ulicah s petimi in ob ostalih dveh s štirimi nadstropji. Vsa stopnjišča bodo imela tudi dvigala. Predvidenih je 141 najmodernejše urejenih stanovanj s po eno do pet sobami in

vsemi stranskimi prostori, vsako s kopalnico, klopni, vžidanimi omarami itd. Povsod bo uvedena centralna kurjava. Kuhalo se bo le s plinom in elektriko, kar pomenja za mestna podjetja precejšen konsum in je gradnja tudi s tega vidika velikega gospodarskega pomena. Dvorišče bo nekaj pod cestnim nivojem in bodo tam urejeni lep park, zaklonišča in kotlarna za centralno kurjavo.

Dela je prevzel poseben konzorcij treh največjih mariborskih stavbenih podjetij, Jelenec & Šlajmer, Nassimbeni in Kiffmann; te tri tvrdke so zgradile tudi večino novih mestnih hiš ter magdalenško šolo. Stroški so preračunani na

skoraj 25 milijonov din

in gre torej za doslej največjo stavbo v Mariboru. Blok bo do zime pod streho, spomladi pa se bo gradnja nadaljevala in bo končana poleti 1941.

G. Hutter pazi na to, da se pri gradbi kolikor mogoče porabi le domači material. Fasada bo obložena z brušenim kamnom, tudi iz naših krajev. Stalno bo zaposlenih kakih 500 delavcev. Na stvari so posebno zainteresirani naši obrtniki pa tudi industrijci, saj je tu prilika, da dobe delo in s tem zaslužek. Gradba bloka se bo v gospodarskem življenju Maribora zelo poznala. Brezposelnost bo močno ponehala, če pride kar 500 ljudi do zaslužka. Delavci bodo več kupovali, kar bo vsekar povečalo promet naših trgovcev. Poznalo se bo pa tudi na stanovanjskem trgu, ker bodo razmeroma nizke cene močno pritiskale na najemnine. G. Hutter nima interesa na tem, da mu najemniki v gotovem času z najemnino plačajo stavbo, kakor je to običaj, marveč hoče le svoje kapitalije varno naložiti, ne da bi iskal posebno dobička. Najemnine bodo precej nižje kot v drugih hišah za enakovredna stanovanja, ki bodo

res v vsakem pogledu na višku stanovanjske tehnike in kulture. Razumljivo je, da se javnost zelo zanima za gradnjo velikega bloka in da z radovednostjo spremlja sedanje podiranje starih objektov.

Nove carine pri uvozu blaga iz Nemčije

»Službene novine« so objavile sporazum o novih uvoznih carinah oz. carinskih ugodnostih za blago, ki se uvaža iz Nemčije. Ta sporazum je bil sklenjen na majniškem zasedanju jugoslovansko-nemškega stalnega gospodarskega odbora in velja od 1. t. m.

pivo vseh vrst	normalna carina	z Nemčije
v sodih	60	20
v steklenicah	80	40
kaolin	svobodna	2
kromov galun kristaliziran	svobodna	2
lepila za gosence	—	40

1. tkanine, ki tehtajo na m² več ko 120 gr ter ima vsak cm² v votku in snutku

a) do 50 niti in manj	150	80
b) nad 50 do 80 niti	150	120
c) nad 80 niti	170	140
d) nad 80 niti	200	180

2. tkanine, katerih 1 m² tehta od 60 do 120 gr ter ima vsak cm² v votku in snutku

a) do 50 niti in manj	200	180
b) nad 50 do 80 niti	230	180
c) nad 80 niti	270	200

3. tkanine, katerih 1 m² tehta do 60 g ter ima vsak cm² v votku in snutku

a) do 50 niti in manj: pajčolani	180	180
b) nad 50 do 80 niti	200	200
c) nad 80 niti	200	200
d) nad 80 niti	300	240

tkanine iz lanu, ramije in drugih rastlinskih vlaken

preproge za tla

ogrevanje in rokavice

pozamentarija in dr.

klobuki v obliki zvoncev (tulci)

izdelki iz živalskega materiala za rezbarstvo, umetna čreva brez šiva

druga

izdelki iz umetne smole

papirnate tapete

opeke iz gline

izdelki iz keramičnega materiala (Stausove opekaste tkanine)

brušeno, polirano, matirano in drugo steklo

100 cm ali manj v širini

od 100 do 200 cm

nad 200 cm

(Nadaljevanje.)

Završni izpit na Abiturientem tečaju Zbornice za TOI

na drž. trgovski akademiji v Ljubljani je bil od 19. junija do 6. julija t. l. pod predsedstvom g. Mihajla Presla, šolskega inspektorja pri banski upravi. Izpit so napravili: Babič Helena, Bitenc Tatjana, Brodar Danica, Cerut Dušan, Čerinič Darinka, Fava Marcel, Ferman Dana, Franca Leandra, Frankovič Božena, Frumen Ernest, Gogala Smiljana, Gorjup Marica, Hočvar Marica, Jagodič Vida, Jakša Tea, Janša Barica, Jeglič Irma, Jeršek Zdenka, Keržič Marija, Klun Otmar, Korošec Božena, Koščak Angela, Kovač Silva, Krek Milena, Krištof Roman, Krištof Verena, Lajh Mara, Lapornik Adolf, Letnar Marija, Marin Tatjana, Maurer Helena, Mišič Ivan, Novak Nada, Ostapowicz Sonja, Osterc Božena (z odl.), Perko Jožefina, Pestotnik Pavle, Pfefferer Adolf, Pfeifer Marija, Pintar Ferdinand, Pintar Marija, Pišlar Antonija, Pustoslemšek Tatjana, Rigler Danica, Rihar Danica, Rodič Vladojka, Roška Ivanka, Rozman Stefanija, Širc Ljubo (z odl.), Sluga Daniela, Sturz Vera, Suhadolnik Marija, Škerlj Marija, Šuster Stana, Urek Elizabeta (z odl.), Vardjan Jelka, Verbič Milena, Vidrih Bogomira, Virant Milojka, Vizlar Ana, Vodopivec Lovorka, Vozelj Vida, Zorec Milena.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Trgovinski register

Upisale so se tvrdke:

Paloue Maks, »Kanada«, trgovina s sadjem na veliko v Košakih. Imetnik: Maks Paloue v Mariboru.

Ponta družba z o. z., za specialne pisarniške potrebščine, tudi hrvaško besedilo, sedež Ljubljana, podružnica v Zagrebu. Delniška glavnica 200.000 din, poslovodja ing. Braun Helmut, ravnatelj iz Berlina, sedaj v Ljubljani.

Peklenica, premogokopna družba z omejeno zavezo v Mariboru. Besedilo tudi srbohrvaško. Glavnica 250.000 din vplačana v gotovini. Poslovodje: Henrik Saboty, podp. v pok., Grčar Viktor, šolski upravitelj, Jože Lekan, vodja mestnih podjetij, Tone Kovačič, ravnatelj zavarovalnice Karitas, doktor Fr. Lipold, odvetnik; prokurist dr. inž. Franjo Mačus, uradnik Mestne hranilnice, vsi v Mariboru.

Upisale so se spremembe pri tvrdkah:

Industrija in lesna trgovina, d. z. o. z. v Gornji Radgoni, je prešla v likvidacijo. Likvidator: Janez Lančič, pos. v Gornji Radgoni.

»Čehojug«, importna in eksportna družba z o. z., agencija, komisija in zastopstvo češkoslovaške industrije, s sedežem v Ljubljani in podružnico v Pragi je prešla v likvidacijo. Likvidator: Rudolf Šturm, trgovec v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Izbrisan je zaradi smrti prokurist Viktor Flere.

»Mirna«, gozdna produkcijska družba z o. z. v Ljubljani je prešla v likvidacijo. Likvidator: dr. Al. Kobal, odvetnik v Ljubljani.

Fran Zorn, d. z. o. z. v Ljubljani, je spremenila točko 6. pogodbe. Glavnica pol milijona dinarjev plačana v gotovini.

Ekspedit, mednarodna špedicija, d. z. o. z. v Mariboru je prešla v likvidacijo in je likvidator Anton Telebo, njen uradnik.

Peklenica, premogokopna d. z. o. z. v Mariboru je ustanovila podružnico v Murskem Središču.

Tovarna ogledal in brušenega stekla »Kristal« d. d. v Mariboru je izbrisala upravne svetnike doktorja A. Jerovška, R. Pivca in Fr. Gogala, vpisala pa nove: Ivana Kurniga, bančnega dirigenta, in J. Reimana, njega namestnika, in Ivana Meljo, bančnega prokurista; vsi v Mariboru.

»Intra«, d. z. o. z. za proizvajanje in razpečevanje gradbenih potrebščin v Pobrežju pri Mariboru je ustanovila podružnico v Ljubljani.

Maritex, d. z. o. z. v Pobrežju pri Mariboru je prešla v likvidacijo. Likvidator je Otmar Meglič, dosedanj poslovodja.

AGA — Ruše, združene jugosl. tvornice acetilena in oksigena d. d. Ruše je zvišala delniško glavnico na 6 milijonov in jo sme še na 8 milijonov.

Weiss & Geder, trgovina z živino in svinjami v Sotini. Izstopila družbenica Zamlič Šarika rojena Weiss, zdaj je lastnik samo Leopold Geder, trgovec v Sotini.

Izbrisale so se tvrdke:

»Jugolana«, tekstilna družba z o. z. v Črnučah,

Drugerija Gregorič, d. z. o. z. v Ljubljani,

»Elite«, konfekcija, d. z. o. z. v Ljubljani,

Brata Pečnik, d. z. o. z. v Stožicah pri Ljubljani, vse zaradi končane likvidacije.

Konkurzi - poravnave

Poravnalni postopek je uveden o imovini Ivana Kanteta, pekovskega mojstra v Ljubljani. Sodnik poravnave dr. J. Šenk, upravnik odvetnik dr. J. Sajovic ml. Narok za sklepanje poravnave bo 14. avgusta ob 9. uri, rok za priglasitve do 30. julija 1940.

Cene se neprestano dvigajo

Sprehod po živilskem trgu v Mariboru

Gospodarska povezanost vsega sveta ima nesporno svoje dobre strani v normalni dobi, t. j. v miru, pač pa slabo stran v vojni. Voja vihra, ki divja že skoraj eno leto na svetu, je tudi našo državo potegnila v svoj vrtinec, dasi k sreči le indirektno. Močno pa čutimo tudi mi vpliv in posledice vojne. Jugoslavija je izrazito agrarna država, kjer imamo agrarnih pridelkov vseh vrst v izobilju. Toda vojna nam je prinesla draginjo, ki narašča z dneva v dan.

Kdor posluša naše gospodinje, bo dobil sliko razmer, v katerih sedaj živimo. Še bolj poučen pa je izprehod po živilskem trgu, zlasti ob tržnih dneh v sredo in soboto. Zato ne bo odveč, če tudi naš list prinese nekaj številke o gibanju cen na živilskem trgu v Mariboru, ki je poleg ljubljanskega in celjskega za nas najvažnejši, ker se po njem ravna cene tudi v drugih krajih ob meji.

Meso se v Mariboru sedaj ne razlikuje mnogo ali nič v ceni od cene mesa v ostali Sloveniji, ker so mesne cene maksimirane za vso našo banovino. V naslednjem objavljamo nekaj cen, po katerih prodajajo naši speharji, ki so za Maribor znamenitost zase.

Govedina stane 12—14, teletina 12—14, svinjina 15—16, izluščena 16—18, riba 20, zajec 17, salo 20, slanina 17—18, pljuča s srcem 8 do 10, jetra 12, rebeca 14—15 in glava 8—10 dinarjev za kilogram, ledvice 2—3 in noge 2—4 dinarje za kos.

S perutnino je mariborski trg prav dobro založen, zlasti s piščanci, saj je zanje sedaj glavna sezona. Par piščancev stane po velikosti in debelosti 20—65 dinarjev, kokoši 23—32, purani 40, race 20—25 in kunce 5—30 dinarjev komad.

Z ribami trg ni posebno dobro založen. Od sladkovodnih rib si dobil zadnji tržni dan le mrene po 12—14 in belice po 8—10 dinarjev za kg. Morske ribe stanejo po kvaliteti in dovozu 12—18 din, vendar izbira ni velika, ker je spričo vročine prevoz precej kompliciran.

Divjačine sedaj ni na trgu. Največje povpraševanje je v sedanjem letnem času po zelenjavi, v kateri je res velika izbira, po sočivju pa je na trgu tudi največ povpraševanja, saj je naša glavna hrana, razen onih seveda, ki mislijo, da brez mesa ne morejo živeti. Krompir stane 2—2,25 din kilogram in merica po 7 kg 11 do 14 dinarjev, potem čebula 4—6, česen 12—16, hren 7—9 in paradižniki 12—16 dinarjev kilogram.

kumarce 1—4, karfiola 1—10, ohrovt 1—3, zelena 0,50—3, buče 1,50—6, glavata solata 0,25—1, endivija 0,25—1, por 0,25—1 in redkev 0,25—0,50 dinarjev za komad, zelena paprika 2—4 in kolerabce 3—8 kosov za en dinar, peteršilj in majaron 0,50—1 dinar za šopek, radič in špinata 1 dinar za kupček, fižol v stročju 6—10 in grah v stročju 2—4 dinarje za kilogram in grah luščen 3,75—5 dinarjev za liter.

Sadja je še precej, čeprav se seveda še ni začela prava sezona. Češnje stanejo 4—12 dinarjev za kilogram ali 2—4,50 dinarjev za liter, jabolka 8—16, hruške 10 do 16, suhe slive 6—10, marelice 12 do 20, breskve 16—20, orehi celi 8—9 in luščeni 24—28 dinarjev za kilogram, črnice (borovnice) 2 do 2,50, maline 5—7 in grozdje (ribizelj) 2,50—3,50 dinarjev za liter, jagode 12—16 dinarjev za kilogram ali 7,50—12,50 dinarjev za liter.

Največ preglavic povzročajo gospodinjam cene mlečnih izdelkov. Mleko stane v Mariboru na trgu 2—2,50 in smetana 10—12,50 din za liter, surovo maslo 28—32, čaj-

no maslo 34—40 in domači sir 10 do 12 dinarjev za kilogram, jajca 0,60—1 din za komad.

Kar se tiče žita, ki ga okoliški kmetje prodajajo na drobno, velja pšenica 2,25—2,50, rž 2—2,25, ječmen 1,75—2, koruza 2—2,50, oves in ajda 1,50, proso 2,50, proseno pšeno 5 in fižol stari 4—6 dinarjev za liter.

Da bo slika popolna, omenjamo še cene krmi, po kateri se v veliki meri ravna cene mlečnih izdelkom in mleku samemu. Čeprav je letos mnogo sene zaradi izdatne moče, se pritožujejo kmetje, da spričo stalnega deževja ne morejo krme sušiti na travniku, kar seveda vpliva tudi na cene. Novoslado seno stane 80—100 in kisko 60—70, staro seno pa 110 dinarjev, pšenično slamo prodajajo po 50—60 dinarjev za stot.

Številke, ki smo jih tu navedli, so le povprečne. Za marsikateri predmet slišiš na trgu mnogo višje cene. Ravno tako dobiš včasih blago ceneje zgodaj jutraj, včasih pa ga dobro kupiš, če se prikažeš precej pozno na trgu. Ni enotnosti in zato je težko podati pravo sliko o gibanju cen na mariborskem trgu. Gospodinjam, ki imajo glavno besedo na živilskem trgu, zadostuje ugotovitev, da je vsaka stvar vedno dražja, in po tej ugotovitvi prireajo v skladu z denarnim jedilnik, ki je navadno od tedna do tedna skromnejši. A. B.

Doma in po svetu

Notranji minister Stanoje Mihaldžić je odstopil. Posle notranjega ministra je prevzel predsednik vlade Dragiša Cvetković.

Bivši notranji minister Stanoje Mihaldžić je bil imenovan za bana drinske banovine. Bivši ban Vladimir Jevtić je bil postavljen na razpoloženje.

Za pomočnika prosvetnega ministra je bil imenovan Boško Bogdanović, dosedaj načelnik političnega oddelka v predsedništvu vlade.

Za rednega profesorja etnologije na ljubljanski univerzi je bil imenovan dr. Niko Zupanić, bivši minister ter direktor etnološkega muzeja v Ljubljani. Dr. Niko Zupanić je eden naših najbolj zaslužnih delavcev za osvoboditev ter tudi v mednarodnem svetu priznan znanstvenik. K zaslužnemu odlikovanju prof. dr. Niku Zupaniću iskreno čestitamo!

Prosvetni minister dr. Korošec je sprejel dopisnika lista »Popolo d'Italia« ter mu dal interview. Na vprašanje, kako si zamisli bodoče odnose med Jugoslavijo in Nemčijo ter Italijo, je odgovoril, da je bila Jugoslavija vedno dober sosed Italije.

Niti za časa sankcij ni imela Italija vzroka, da bi se pritoževala nad Jugoslavijo. Zato so se mogli tudi razviti med Italijo in Jugoslavijo pristrani odnosi. Za časa španske državljanske vojne so bile naše simpatije na strani Italije in Nemčije. Naše gospodarske in kulturne zveze se razvijajo dobro. Notranji razvoj Italije in njene reforme smo spremljali vedno z velikim razumevanjem in vidi-

deli, kako so pripomogle k veličini Italije.

Odkar smo neposredni sosedje Nemčije, smo storili vse, da pridemo do iskrenih odnosov z Nemčijo. Čeprav so razne tajne sile delale proti temu zblizanju, so vendar naši odnosi z Nemčijo dobri in prijateljski. Prizadevali si bomo, da bomo svoje prijateljske odnose z Italijo in Nemčijo še poglobili.

Na vprašanje glede bodoče evolucije na Balkanu je dejal dr. Korošec, da želi Jugoslavija mirno evolucijo in da nima niti želje niti razlogov, da bi to stališče spremenila. Ozračje, v katerem žive države Balkana in Podonavja, je eminentno prijateljsko. V takšnem ozračju se morajo tudi rešiti vsa vprašanja. Na vprašanje, če se bodo jugoslovanske reforme proti masonom in drugim podtalnim elementom izvajale tudi na prosvetnem polju, je odgovoril dr. Korošec, da gotovo ni prišel v prosvetno ministristvo samo zato, da bi prestavljal učitelje. Končno je odgovoril še na vprašanje, kako bi se mogle poglobiti kulturne zveze med Jugoslavijo in Italijo. Je za to sto načinov, toda teže je to dojeti brez znanja italijanskega jezika, laže pa, če so prave simpatije med jugoslovanskim in italijanskim narodom.

V nedeljo je v Ljubljani blagoslovil škof dr. Rožman Zale, kakor se imenuje nova mrtvašnica v Ljubljani in za katero je napravil načrte mojster Plečnik. Nova mrtvašnica je najlepša mrtvašnica, kar jih imamo v državi. Seveda je tudi mnogo veljala. Upati je, da se bodo sedaj zamudni pogrebi po Ljubljani nehali. Upamo pa tudi, da bomo kmalu mogli poročati, da je bilo tudi vprašanje prenatrpane

ljubljanske bolnišnice že ugodno rešeno.

Cesta Smartno—Vojnik, ki je veljala 1.275.000 din, je bila v nedeljo v navzočnosti bana dr. Natlačenja slovesno izročena prometu.

Trgovinsko ministristvo je priporočilo industrijskim podjetjem, da se založe s potrebnim premogom za zimo že sedaj. Industriji zahtevajo, da bi jim morala Narodna banka pomagati s krediti pri nabavi premoga.

V Rimu je bil na konferenci sedmih srednjeevropskih in balkanskih držav (Jugoslavije, Romunije, Slovaške, Madžarske, Bolgarske, Nemčije in Italije) dosežen sporazum o vprašanjih železniskega tranzita ter drugih vprašanjih, ki so nastala zaradi vojne. Prihodnja konferenca teh držav bo 15. t. m. na Dunaju.

Družba za izkoriščanje domačih pogonskih goriv »Pogon« d. d. v Beogradu je ministristvo odobrilo. Glavnica znaša pol milijona din.

V banovini Hrvatski bosta tudi v bodoče samo dva brezmesna dneva. Zakaj ta neenakost?

Zagrebski mestni svet je sklenil, da se mestnim uslužbencem vstaje čas, ko so bili zaprti iz političnih vzrokov, v službena leta.

Mednarodni kabel Hercegnovi—Marseille je bil pretrgan, najbrže od kake globinske mine. Zaradi tega je ves Balkan brez zveze s čezmorskimi državami.

Split je obiskalo v prvih šestih letošnjih mesecih 7180 (lani 6904) domačih gostov ter 1309 tujcev (lani 9822). Število domačih gostov se je torej malenkostno zvišalo, število tujcev pa silno znižalo. Število nočnih tujih gostov je padlo za 28.000.

Norveški kralj Haakon je odklonil zahtevo tako imenovanega predsedniškega sveta v Oslu, da odstopi.

Alžacija in Lorena bosta po sklenitvi miru brezpogojno priključeni Nemčiji, kakor piše navadno dobro informirani »Hamburger Fremdenblatt«.

Znani francoski novinarji Pertinax, Madame Tabouis in Kerillis so bili v Parizu aretirani.

General de Gaulle, organizator francoskega narodnega odbora v Londonu, je bil od vojaškega sodišča v Toulonu v odsotnosti obsojen na 4 leta robijske in 100 frankov denarne globe.

Francoske oblasti v Indokini so zaplenile vse angleške trgovske ladje, ki so se nahajale v indokinskih vodah.

Vest, da je neka nemška podmornica torpedirala ameriško torpedovko »Terry«, se je izkazala kot neresnična.

Japonska vlada je prepovedala izdelovanje in prodajo luksuznih predmetov, tako tudi svile in dragih tekstilnih proizvodov. Prepoved je bila izdana, ker mora japonski narod živeti sedaj bolj skromno.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 6. julija objavlja: Ukaza o imenovanju ministrov dr. Korošca in Pantiča — Odločbo o ustanovitvi generalnega konzulata v Alžiru — Uredbo o trgovini in plovbi med kraljevino Jugoslavijo in Zvezo sovjetskih socialističnih republik — Uredbo o spremembah zakona o univerzah — Avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov — Pojasnilo o začetku in prenehanju zaposlitve — Pravilnik o kontrolorjih cen — Odločbe o činu šol in tečajev — Spremembo pravilnika o prijavljanju nalezljivih bolezni — Popravka v uredbi o uvozu in carinskih tarifih ter uredbi o cestnih skladih — Razne objave in druge razglase.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osemih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

A. ŠARABON & CO. LJUBLJANA

Uvoz kolonialne robe

Veletrgovina s specerjjo

Velepražarna za kavo

Milni za dišave

Glavna zaloga rudniških vod

Brzojavni naslov: ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji
ZDRAVI Z USPEHOM bolezni srca, ledvic, živcev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne motnje.

Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancing, kavarna, ton-kino, tenis itd. — Obširne prospekte dobite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča
SLATINA RADENCI

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

v Ljubljani
zadruga z neom. jamstvom

Obreštuje vloge po 4% do 5%

Eskomptira menice

Daje kratkoročna posojila pod najugodnejšimi pogoji